

De leesscan

INSPIRATIEWIJZER LEESOMGEVING **kleuters**

In dit document vind je bijkomende reflectievragen bij de pijler 'leesomgeving' voor kleuters.
In de rechterkolom kan je noteren hoe jouw school (nog) sterker wil inzetten op deze pijler.

Notities voor jouw school

Ik voorzie in een rijk en gevarieerd lees- en luisteraanbod als deel van mijn dagelijkse klaswerking.

Het lees- en luisteraanbod is **gevarieerd** met voldoende aandacht voor fictie én non-fictie, *bv. verhalende prentenboeken, voorleesboeken, informatieve prentenboeken, kindereencyclopedieën, kijk- en zoekboeken, liedbundels, strips, kranten, reclamefolders, poëziebundels, stappenplannen...* Er is een gevarieerde vertegenwoordiging van auteurs, illustratoren en uitgeverijen.

Er is een **multimediaal** lees- of luisteraanbod aanwezig, *bv. luisterboeken, (interactieve) digiboeken...*

In het lees- en luisteraanbod is er een evenwichtige verdeling tussen **klassiekers** en **actueel** leesvoer. Verouderde lees- en luistermaterialen worden uit het aanbod gehaald. *bv. Naast klassiekers zijn ook recente boeken aanwezig die gepromoot worden in het kader van de Jeugdboekenmaand, de Leesjury, de Voorleesweek, literaire prijzen, boekenblogs...*

De **thema's** die aan bod komen in de klas worden vertaald in een actueel lees- en luisteraanbod.

Het lees- en luisteraanbod sluit aan bij het **niveau** van de verschillende kleuters. De kleuters kunnen kiezen uit een lees- of luisteraanbod met een uitdagende, maar gepaste moeilijkheidsgraad.

Er is binnen het lees- en luisteraanbod voldoende aandacht voor **rijke** teksten. Rijke teksten bieden kansen tot leren op vlak van inhoud, woordgebruik, zinsconstructies, structuur, illustraties en beeldgebruik: *De inhoud van rijke teksten is authentiek en kan helpen om de echte wereld beter te begrijpen. // Er is een goede verhouding tussen bekende en nieuwe informatie. // De tekst biedt ruimte tot meerdere interpretaties. // Er is aandacht voor zowel eenvoudige als complexere relaties, bv. oorzaak-gevolg, vergelijkingen. // Er is variatie in stijl, vertelperspectief en verhaallijn. - Het taalgebruik is rijk en gevarieerd, en zo min mogelijk vereenvoudigd. // Er is een goed evenwicht tussen concreet en abstract, letterlijk en figuurlijk taalgebruik. // De tekst bevat laagfrequente en minder bekende woorden, eenvoudige en complexe zinsstructuren. // Tekst, beeld, illustraties en geluid versterken elkaar.*

Het veelzijdig lees- en luisteraanbod biedt de kleuters **spiegels en ramen**. Enerzijds zijn er lees- en luistermaterialen die aansluiten bij de specifieke interesses en voorkeuren van de kleuters. Deze lees- en luistermaterialen bieden identificatiemogelijkheden. Anderzijds creëert het ruime lees- en luisteraanbod kansen om hun kennis over de wereld en hun interesses te verbreden.

Verdere vragen bij dit item op de volgende bladzijde.

Het lees- en luisteraanbod in de klas weerspiegelt de brede **diversiteit** in de samenleving wat betreft gender, gezinssamenstelling, culturele en/of talige achtergrond, rollen en machtsverhoudingen, talenten en beperkingen... Er zijn geen teksten die stereotypen benadrukken wat betreft tekst, thema of illustraties.

Er is een **wisselend lees- en luisteraanbod**, bv. *Boeken die weinig worden gelezen, krijgen een andere bestemming. Het leesaanbod wordt verrijkt met boeken uit de plaatselijke bib. Er zijn boekenwissels tussen verschillende klassen.*

Het lees- en luisteraanbod bevat **anderstalige en/of meertalige** leesmaterialen, bv. *boeken in verschillende talen, kranten of folders in de thuishalen van de kleuters.*

Woorden, letters, en klank- en letteractiviteiten zijn zichtbaar aanwezig in de klas en in de hoek(en).

Klank- en lettermaterialen worden **doelgericht geselecteerd** in het aanbod om het klankbewustzijn en de koppeling tussen klanken en letters te stimuleren.

Er wordt niet enkel (voor)gelezen in functie van taaldoelen, maar ook in functie van **andere ontwikkelingsdomeinen**, bv. *oriëntatie op de wereld, STEM, muzische vorming, beweging, levensbeschouwelijke vorming, wiskunde...*

Een gevarieerd en rijk leesaanbod wordt ingezet voor **functionele én motiverende leesdoelen**, bv. *genieten van een verhaal, letters zoeken in een boek, informatie opzoeken, een stappenplan uitvoeren...*

Ik creëer aantrekkelijke, gezellige en toegankelijke lees- en luisterplekken in de klas.

Er zijn **aantrekkelijke en comfortabele** lees- en luisterplekken, bv. *een zetel, kussens, een bankje, een tapijt, een leestentje, aangepaste verlichting, sfeervolle aankleding, leestafeltjes om boeken op te leggen tijdens het lezen...*

Er is **ruimte en rust** om te lezen in de klas. De leesplekjes zijn ruim en bovendien afgeschermd van de rest van de klas, waardoor de kleuters ongestoord en rustig van het lees- en luisteraanbod kunnen genieten, bv. *geen leeshoek naast een drukke hoek of een doorgang.*

Het lees- en luisteraanbod (boeken, tijdschriften, kranten, ...) is **zichtbaar en toegankelijk** in de klas en staat op een doordachte, aparte plaats, bv. *De boeken, strips, tijdschriften... staan in open rekken en bakken, zodat de kleuters er vlot bij kunnen.*

Er is **orde en structuur** in het aanwezige lees- en luisteraanbod. De materialen worden op een duidelijke en overzichtelijke manier geordend. Kleuters worden gestimuleerd om met zorg om te gaan met lees- en luistermaterialen. Er zijn wegwijzers in het leesaanbod voorzien, zodat de kleuters zelfstandig materialen kunnen kiezen en opbergen, bv. *etiketten met kleurcodes, symbolen, afspraken over het gebruik van luisterverhalen...* Onaantrekkelijke of beschadigde leesmaterialen worden tijdig verwijderd.

Het lees- en luisteraanbod (boeken, tijdschriften, kranten...) wordt geïntegreerd in verschillende hoeken of speelleerplekken in de klas, bv. *een variatie aan teksten en boeken in de leeshoek, een inspirerend boek in de bouwhoek, een stappenplan in de kookhoek, reclameborden in de winkelhoek, informatieve en verhalende boeken op een thematafel...*

Verdere vragen bij dit item op de volgende bladzijde.

Schrijfproducten van de kleuters krijgen een plaats in het leesaanbod, *bv. vriendenboekjes, verzonnen verhalen en gedichten, een themaboekje, een (foto)reportage van een activiteit, een brainstorm van een thema...*

Ik zorg voor promotie van het lees- en luisteraanbod.

Er staan meerdere boeken, tijdschriften, kranten ... met de kaft of cover **naar voren op ooghoogte** van de kleuters. Zo worden de kleuters gestimuleerd om lees- en luistermaterialen te doorbladeren of te beluisteren.

Er staan afwisselend lees- en luistermaterialen **in de kijker**, *bv. boek van de week, favoriete boek van de leerkracht of van een ouder, de genomineerde boeken van de Leesjury...*

De **lees- en luistervoorkeur** van de kleuters is zichtbaar in de klas. De kleuters krijgen de kans om zelf promotie te maken voor een boek, *bv. een boeken-top 3, foto's van kleuters die lezen in hun favoriete boek of op hun favoriete plekje, kleuters mogen sterren of smileys geven aan boeken in de klas...*

Ik betrek de kleuters bij het vormgeven van de lees- en luisteromgeving.

De kleuters worden betrokken bij de **inrichting** van de lees- en luisteromgeving. Ze denken mee na over de plaats en het uitzicht van de leesplekjes.

Kleuters worden betrokken bij het **samenstellen** van het lees- en luisteraanbod, *bv. ze worden uitgenodigd om eigen lees- en luistermaterialen mee te brengen.*

De (ouders van) kleuters worden gestimuleerd om lees- en luistermaterialen **van thuis** mee te brengen naar de klas, *bv. boeken, luisterverhalen, kranten, tijdschriften, reclamefolders, etiketten...*

Ik voorzie in structureel tijd en ruimte voor (voor)lezen.

Er zijn **vaste leesroutines** in de weekplanning en tijdens de dag met ruimte voor lezen en luisteren, *bv. vaste (voor)leesmomenten, vrij lezen tijdens onthaal- of wachtmomenten, kwartierlezen...*

Centrale lees- en luisterplekken en een zichtbaar lees- en luisteraanbod zorgen voor een lees- en luisterklimaat op school.

Er zijn knusse lees- en luisterplekken te vinden **buiten de klasmuren**, *bv. een schoolbibliotheek, een leesplek in de refter, op de speelplaats, een leestuin...*

Lezen en luisteren is **zichtbaar op school en in de klassen**, *bv. via posters, (mobiele) boekenboxen, activiteiten, foto's van lezende en luisterende kinderen en leerkrachten...*

Kleuters en leerlingen worden betrokken bij de **inrichting** van de lees- en luisterplekken.

Kleuters en leerlingen worden betrokken bij de **samenstelling** van het lees- en luisteraanbod.

Verdere vragen bij dit item op de volgende bladzijde.

De **lees- en luistervoorkeur** van kleuters, leerlingen en leerkrachten is zichtbaar aanwezig op school, *bv. boekenposters, acties als 'boek van de week', boeken-top 5 van de kleuters, leerlingen of leerkrachten in de schoolblog...*

Er wordt structureel klasoverschrijdend gewerkt rond lees- en luistermaterialen.

Kleuters en leerlingen worden via **acties op schoolniveau** tijdens het jaar vertrouwd gemaakt met een actueel lees- en luisteraanbod: *bv. de Voorleesweek, de Poëzieweek, de Jeugdboekenmaand, de Leesjury, de Grote Voorleesdag, de Poëziesterren, 'The masked reader'...*

Kleuters en leerlingen lezen op geregelde tijdstippen met elkaar, *bv. duo-lezen, tutorlezen, voorlezen...*

Ouders en leespartners worden betrokken bij het organiseren van een motiverende lees- en luisteromgeving.

De school werkt samen met **(groot)ouders** en/of met familieleden om een krachtige en motiverende lees- en luisteromgeving te realiseren, *bv. (groot)ouders worden uitgenodigd om voor te lezen, mee te gaan naar de bibliotheek, mee te werken aan een boekenruilbeurs...*

De school werkt samen met **culturele partners** om een krachtige en motiverende lees- en luisteromgeving te realiseren, *bv. de bibliotheek, auteurs en illustratoren, de boekhandel, organisaties als Iedereen Leest, Canon Cultuurcel...*